

Innst. 242 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:56 L (2013–2014)

Innstilling fra næringskomiteen om representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Else-May Botten, Knut Storberget, Odd Omland og Ingrid Heggø om endring i § 23 nytt tredje ledd i lov om fritids- og småbåter (småbåtloven). (Påbud om redningsvest i fritidsbåter)

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne mener et påbud om bruk av redningsvest i åpen båt i fart vil redde liv, og fremmer derfor forslag om en lovendring som innebærer at det innføres et slikt påbud.

Forslagsstillerne viser til at som en følge av mange ulykker i fritidsbåtflåten, ba tidligere nærings- og handelsminister Trond Giske sjøfartsdirektøren om å sette ned en arbeidsgruppe som skulle utrede tiltak for å redusere ulykker i fritidsbåtflåten. Arbeidsgruppen avga rapport i april 2012. Medlemmene i arbeidsgruppen var enige om at dersom man får flere mennesker til å bruke flyteutstyr, er dette det enkelttiltaket som umiddelbart vil gi størst effekt på dødstallene for ulykker med fritidsbåt. Et klart flertall i arbeidsgruppen støttet derfor et forslag om at regjeringen skulle vurdere å innføre et påbud om bruk av flyteutstyr i åpne fritidsbåter og kajaker underveis.

Forslaget ble sendt på høring sammen med de andre forslagene fra arbeidsgruppen, bl.a. spørsmål om skjerping av promillegrensen, styrking av kompetansen hos båtførere, og holdningsskapende arbeid. Høringsrunden viste at det var delte meninger om forslagene, også om hvorvidt det skulle innføres et vestpåbud. Sjøfartsdirektoratet vurderte det imid-

lertid som «overveiende sannsynlig at et påbud med bruk av flyteutstyr i fritidsbåter er en samfunnsmessig forsvarlig investering med positiv nåverdi». Et påbud ble også støttet av Redningsselskapet, riksadvokaten og direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Allerede i 1995 ble det innført påbud om at det skal være egnet rednings- og flyteutstyr til alle om bord i fritidsbåten. I fjor var det imidlertid rekordmange dødsfall på sjøen, med 34 mennesker som omkom i fritidsbåtulykker. 27 av de omkomne brukte ikke redningsvest. 91 pst. var menn, og 41 pst. var over 60 år. Menn over 40 år er dårligst til å bruke redningsvest, og det gjenspeiles også i ulykkesstatistikken.

All statistikk viser at bruk av flyteutstyr øker sannsynligheten for å overleve ved ulykker i fritidsbåter. Til tross for dette har regjeringen varslet at den ikke vil innføre påbud om bruk av redningsvest om bord i fritidsbåter. Forslagsstillerne fremmer derfor et forslag om lovendring som innebærer at man allerede denne sommeren kan iverksette et påbud om bruk av redningsvest. Dette vil være et viktig tiltak for å forebygge at man får nok en sommer med ulykker på sjøen som resulterer i at mennesker mister livet. Forslagsstillerne foreslår videre at sjøfartsdirektoratets forslag til hvordan et vestpåbud kan innrettes følges opp, og at påbudet skal gjelde for personer utendørs i fritidsbåter opptil åtte meter som er i fart. Idrett/konkurranse kan unntas fra reglene i forskrift. I forskrift skal det tas inn utfyllende opplysninger om hvordan man definerer fart. Forslagsstillerne mener en slik regel vil være enkel å forstå, praktisere og håndheve, og ikke minst er det sannsynlig at et slikt påbud vil redde liv.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Vedtak til lov om endring i småbåtloven

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om lov om fritids- og småbåter (småbåtloven) skal § 23 nytt tredje ledd lyde:

Alle fritidsbåter skal under seilas være utstyrt med egnet rednings- og flyteutstyr til alle om bord. Kongen kan gi forskrifter om rednings- og flyteutstyr og om krav til annet utstyr, herunder om:

1. kommunikasjonsutstyr,
2. brannslukningsutstyr,
3. annet sikkerhetsutstyr.

Ved utendørs bruk av fritidsbåt opptil åtte meter, herunder kajakk, skal slikt rednings- og flyteutstyr som nevnt i første ledd, jf. annet ledd, benyttes av alle personer om bord når båten er i fart. Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om påbudet, herunder gi unntak ved bruk av fritidsbåt i konkurranse- og idrettssammenheng.

II

Loven trer i kraft straks.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre Pål Farstad, deler forslagsstillerens intensjon om å bidra til å redde liv på sjøen. Komiteen viser til «Rapport om sikkerhet ved bruk av fritidsbåt» som Sjøfartsdirektoratet la frem i april 2012. Statistikken for drukningsulykker fra fritidsbåt viser en halvering av antall omkomne de siste 20 årene, til tross for at antall fritidsbåter i samme periode har økt. Det kommer òg frem at de to vanligste årsaker til dødsulykker i perioden 2002–2011 er kantring og fall over bord. Det finnes også mange dødsulykker hvor man ikke klarer å fastslå under hvilken bruk ulykken skjer.

Småbåtloven påbyr at fritidsbåter skal være utstyrt med flyteutstyr til alle om bord. Båtliv-undersøkelsen 2012 viser at 9 av 10 har personlig redningsutstyr til alle om bord. Over 50 pst. forteller at de alltid benytter vest om bord. Ytterligere 31 pst. sier at vest som oftest benyttes.

Komiteen mener en fortsatt satsing på å styrke kunnskap og holdninger blant småbåtk brukere er rett

vei å gå. Komiteen vil vise til at Sjøfartsdirektoratet hvert år bevilger nær én million kroner til slikt arbeid og at de gjennom de siste tre år i tillegg har fått ekstra tilskudd til særskilte kampanjer, særlig vestbruk.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at tidligere nærings- og handelsminister Trond Giske nedsatte en arbeidsgruppe som skulle utrede tiltak for å redusere ulykker i fritidsbåtflåten. Flertallet viser til at arbeidsgruppen kom med en rekke tiltak, og at et klart flertall i gruppen støttet et forslag om å innføre påbud om bruk av flyteutstyr i åpne fritidsbåter i fart.

Flertallet har merket seg at Sjøfartsdirektoratets klare vurdering er at bruk av flyteutstyr i fritidsbåter er en samfunnsmessig forsvarlig investering med positiv nåverdi. Flertallet er opptatte av at man ikke skal ha dødsulykker på sjøen, og viser til at av de 34 dødsfallene som skjedde på sjøen i 2013, var det 27 som ikke hadde redningsvesten på.

Flertallet viser også til at det er flest menn mellom 40 og 60 år som omkommer i forbindelse med ulykker knyttet til fritidsbåter.

Flertallet har merket seg at Ipsos MMI i en spørreundersøkelse viser at en klar anbefaling også fra båtfolket er å få på plass påbud om redningsvest. Hele 94 pst. av kvinner og 71 pst. av menn ønsker et lovpåbud. Flertallet mener at et påbud om bruk av redningsvest i åpen båt i fart vil redde liv, og fremmer derfor forslag om en lovendring som innebærer at det innføres et slikt påbud denne sommeren. Kajakktas fra reglene.

Flertallet fremmer følgende forslag til vedtak:

«Vedtak til lov om endring i småbåtloven

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om lov om fritids- og småbåter (småbåtloven) skal § 23 nytt tredje ledd lyde:

Alle fritidsbåter skal under seilas være utstyrt med egnet rednings- og flyteutstyr til alle om bord. Kongen kan gi forskrifter om rednings- og flyteutstyr og om krav til annet utstyr, herunder om:

1. kommunikasjonsutstyr,
2. brannslukningsutstyr,
3. annet sikkerhetsutstyr.

Ved utendørs bruk av fritidsbåt opptil åtte meter skal slikt rednings- og flyteutstyr som nevnt i første ledd, jf. annet ledd, benyttes av alle personer om bord når båten er i fart. Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om påbudet, herunder gi unntak ved bruk av fritidsbåt i konkurranse- og idrettssammenheng.

II

Loven trer i kraft straks.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding stor bokstav A fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre. Stor bokstav B fremmes av en samlet komité.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantlovforslaget og rår Stortinget til å gjøre slike

v e d t a k :

A

Vedtak til lov om endring i småbåtloven

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om lov om fritids- og småbåter (småbåtloven) skal § 23 nytt tredje ledd lyde:

Alle fritidsbåter skal under seilas være utstyrt med egnet rednings- og flyteutstyr til alle om bord. Kongen kan gi forskrifter om rednings- og flyteutstyr og om krav til annet utstyr, herunder om:

1. kommunikasjonsutstyr,
2. brannslukningsutstyr,
3. annet sikkerhetsutstyr.

Ved utendørs bruk av fritidsbåt opptil åtte meter skal slikt rednings- og flyteutstyr som nevnt i første ledd, jf. annet ledd, benyttes av alle personer om bord når båten er i fart. Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om påbudet, herunder gi unntak ved bruk av fritidsbåt i konkurranse- og idrettssammenheng.

II

Loven trer i kraft straks.

B

Dokument 8:56 L (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Else-May Botten, Knut Storberget, Odd Omland og Ingrid Heggø om endring i § 23 nytt tredje ledd i lov om fritids- og småbåter (småbåtloven). (Påbud om redningsvest i fritidsbåter) – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 5. juni 2014

Geir Pollestad

leder

Øyvind Korsberg

ordfører

Vedlegg**Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 22. mai 2014****Dokument 8:56 L (2013 - 2014) Representantforslag om endring i § 23 nytt tredje ledd i lov om fritids- og småbåter (småbåtloven). (Påbud om redningsvest i fritidsbåter)**

Jeg viser til representantforslag 56 L fra stortingsrepresentantene Else May Botten, Knut Storberget, Odd Omland og Ingrid Heggø om endring i § 23 nytt tredje ledd i lov om fritids- og småbåter (småbåtloven). (Påbud om redningsvest i fritidsbåter). Forslaget lyder:

”Ved utendørs bruk av fritidsbåt opptil 8 meter, herunder kajakk, skal slikt rednings- og flyteutstyr som nevnt i første ledd, jf. annet ledd, benyttes av alle personer om bord når båten er i fart. Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om påbudet, herunder gi unntak ved bruk av fritidsbåt i konkurranse- og idrettssammenheng.”

”Komiteen ber om nærings- og fiskeridepartementets vurdering av det vedlagte representantforslaget.”

Svar:

Siden 1980 har antall fritidsbåter i Norge omtrent doblet seg. På samme tid er antall omkomne i tilknytning til bruk av fritidsbåt mer enn halvert. Påbud om å ha redningsvest til alle om bord i fritidsbåter, innføring av obligatorisk båtførerprøve, sikrere båter og ikke minst økt satsing på holdningsskapende arbeid er tiltak som har bidratt til å redusere drukningsulykker ved bruk av fritidsbåt. Imidlertid er det fortsatt en vei å gå. Enhver som omkommer i tilknytning til bruk av fritidsbåt er en for mye.

I Rapport om sikkerhet ved bruk av fritidsbåt fremgår at flertallet i arbeidsgruppen mente at ”tiden er inne for at regjeringen *tar stilling til*(min kursiv) om det skal innføres et generelt påbud om bruk av flyteutstyr i åpen båt underveis”. Rapporten ble

bestilt av forhenværende statsråd Trond Giske og overlevert ham i april 2012. Den forrige regjeringen hadde dermed, etter rapportens ferdigstilling, cirka halvannet år til å *ta stilling til* om vestpåbud skulle innføres.

Allerede etter cirka seks måneder tok denne regjeringen stilling til innføring av påbud om redningsvest. Det vil ikke innføres, og den beslutningen står fast.

Jeg erkjenner samtidig at det er vanskelige avveininger som må gjøres før man vurderer innføring av nye forbud og påbud. I denne saken har jeg valgt at myndighetene ikke skal etablere enda et påbud, selv om intensjonene er de beste. Frihetsfølelse er en vesentlig del av opplevelsen når vi oppsøker naturen, enten det er fjellturer eller bruk av båt. Jeg har grunnleggende tro på frihet under ansvar og jeg finner at et forbud vil innskrenke den enkeltes selvstendige ansvar for seg og sin egen sikkerhet.

Imidlertid er jeg stor tilhenger av bruk av vest. I dag er det en lovpålagt plikt å måtte oppbevare et tilstrekkelig antall vester i båten. Det synes jeg er en god ordning. Svært mange mennesker bruker i dag også vest. Regjeringen legger også til rette for holdningsskapende arbeid. Med formål om å redusere ulykker med fritidsbåt har Sjøfartsdirektoratet i år blant annet budsjettet med i overkant av tre millioner kroner på sikkerhets- og holdningsskapende arbeid.

Så vidt jeg kjenner til er det ingen andre land i verden som har innført påbud om å bruke vest i fritidsbåt. Innføring av påbud om bruk av vest er et avsluttet kapittel for denne regjeringen. Andre konstruktive innspill til hvordan redusere ulykker tilknyttet bruk av fritidsbåt lytter jeg imidlertid mer enn gjerne til.